

Kunnanhallituksen selonteko sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämisestä vuonna 2023

Kuvaus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että Lempäälän kunnan toiminta on lainmukaista sekä taloudellista ja tuloksellista. Hallintosäännössä ja konserniohjeessa on määritelty sisäisen valvonnan perusteet sekä tehtävät. Hallintosäännön mukainen päätösvalta on tarkistettu 1.1.2023 voimaan tulleen organisaation mukaiseksi lokakuussa 2022.

Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Lautakunnat vastaavat palvelualueiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kunnanhallitukselle. Kunnanjohtaja ja muut johtavat viranhaltijat vastaavat omalta osaltaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta omalla vastuualueellaan.

Tehtävä- ja vastuualueiden esihenkilöt vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta. Konsernijohto, johon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja, vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta. Työsuojeluorganisaatiolla on käytössä sähköinen järjestelmä työyhteisöjen riskiarviointien ja työturvallisuusilmoitusten käsittelyä varten. Uusi riskienhallintajärjestelmä on otettu käyttöön vuonna 2023.

Maailmanpoliittinen tilanne näkyi palvelutuotannossa mm. sähkö- ja lämmitysenergian hinnannousuina, tuotteiden saatavuusongelmina ja voimakkaana inflaationa. Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan johdosta lisättiin merkittävästi myös varautumiseen liittyvää kuntalaistiedottamista ja siihen liittyviä valmistelutoimia.

Kuvaus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seuranta- ja arviointitoimenpiteistä

Keväällä käyttöön otettu kokonaisvaltaisen riskienhallinnan järjestelmätyökalu Granite on otettu kattavasti käyttöön niin kunnassa kuin tytäryhtiöissä. Riskien kartoitusvaiheen jälkeen on jo edetty tehtäväalueittaiseen riskienhallintaan ja käyttöönottosuunnitelman mukaisesti päivitystoimenpiteitä tehdään vähintään osavuosisikatsausten ja tilinpäätösvalmistelun yhteydessä. Lisäksi käyttöönottokoulutuksen yhteydessä on korostettu järjestelmään tallennetun tiedon hyödyntämistä eri yksiköiden kokonaisjohtamisessa.

Edellisvuosien tapaan kokonaiskuvan hahmottamiseksi tehtiin itsearviointikysely. Siihen vastasivat palvelualueiden ja prosessien johtajat sekä tehtäväalueiden esihenkilöt ja prosessien vastuualueiden esihenkilöt - kukin omaa aluettaan arvioiden. Kyselyssä arvioitiin johtamisen ja sisäisen valvonnan järjestämistä, tavoitteiden asettamista ja seurantaa, riskienhallintaa, informaation ja kommunikaation toteutumista sekä muita teeman kannalta keskeisiä arvioituja asioita. Aihepiireistä oli muodostettu yhteensä 33 kysymystä, joihin vastattiin valitsemalla jokin

seuraavista vaihtoehtoista: heikosti/ei ollenkaan, välttävästi/vähän, kohtuullisesti/tydyttävästi, hyvin, erinomaisesti sekä en osaa sanoa. Lisäksi oli mahdollisuus antaa sanallista palautetta.

Analyysiä varten kyselyjen vastaukset muutettiin numeeriseen muotoon antamalla vastausvaihtoehtoille arvot 0–4 sekä en osaa sanoa. Kaikkiin kysymyksiin annettujen vastausten (n=22) keskiarvo parani ollen 3,00 (edellisvuonna 2,84). Eri vastaajien näkemysten vaihteluväli oli 2,55–3,62 (edellisvuonna 1,21–3,76). Itsearviointikyselyyn annettujen vastausten yhteydessä saatiin myös sanallisia täsmennyksiä ja muuta kyselyn sisältöön liittyvää palautetta, jota hyödynnetään jatkotyöskentelyssä. Konserniyhtiöiden toimitusjohtajille tehtiin oma kysely, joka keskittyi samaan teemaan yhtiöiden liiketoiminnan ja konserniohjauksen näkökulmasta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytila ja havainnot

Kokonaisarvio perustuu osavuositarkastusten ja itsearviointikyselyn yhteydessä kerättyihin havaintoihin sekä yksittäisiin erillisraportointeihin. Oleellisimpina havaintoina todetaan seuraavaa:

Kaikki kysymyksistä arvioitiin vähintään tasoon 2,50 ja tänä vuonna peräti 17 kysymyksen arvosana ylitti 3,00:n. Parhaimmat arviot annettiin aikaisempien vuosien tavoin tavoitteiden asettamisen ja kuntastrategian toimeenpanon teemakysymyksiin.

Eniten edellisvuodesta paranivat teemakysymykset, jotka liittyivät riskienkartoitukseen ja -hallintaan, palvelusuunnitelmien toteumasuunnitteluun ja -seurannan säännöllisyyteen sekä tiedonhallinnan ohjeisiin. Oleellisesti heikentyneitä teemavastauksia ei edellisvuoteen verrattuna ollut.

Konsernivalvonnan nykytila ja havainnot konserniyhtiöistä

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tulokellisuuden valvonnasta. Yleisinä yhtiöiden strategisina kehittämistavoitteina ovat toiminnan tarkoituksenmukaisuus, liiketaloudellinen kannattavuus sekä kuntastrategian visiokirjaus ”Palvelemme paremmin”. Lisäksi eri yhtiöillä on omia operatiivisia tavoitteita.

Konsernijohtoryhmä, johon kuuluvat kunnanjohtaja ja kaikkien tytäryhtiöiden toimitusjohtajat, edistää osaltaan konserniyhtiöiden asioiden valmistelua, tavoitteiden seurantaa ja riskienhallintaa. Konsernijohtoryhmän toimintatapoja on kehitetty ja yhtenäistetty merkittävästi vuoden 2023 aikana. Samalla myös yhtiöiden omistajapoliittista tavoiteasetantaa on uudistettu. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja ovat kertomusvuoden aikana antaneet runsaasti omistajapoliittista ohjausta yhtiöiden liiketoimintaan ja hallitustyöskentelyyn liittyvistä asioista.

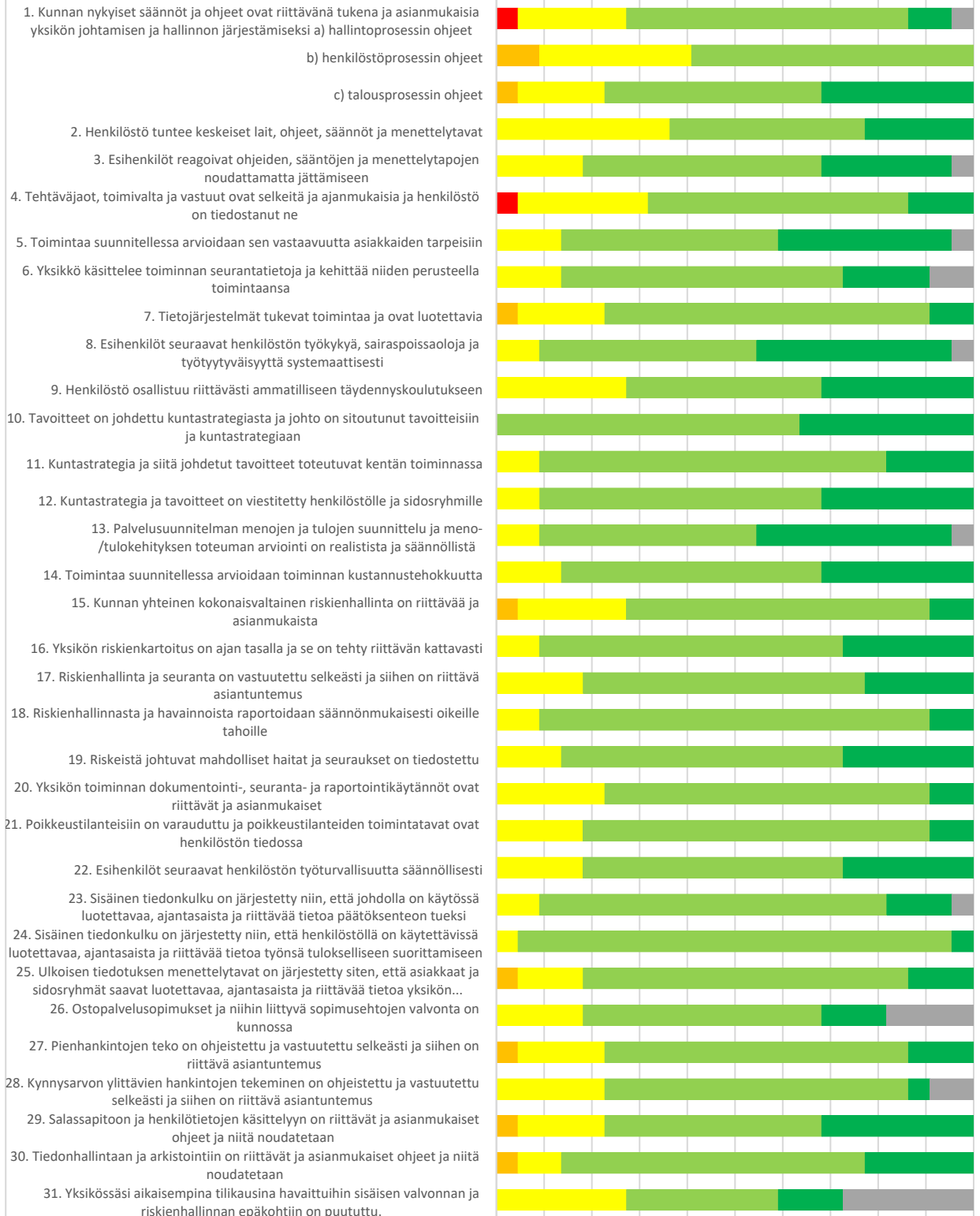
Tytäryhtiöt hyödyntävät riskienkartoituksessaan ja riskienhallinnassaan samaa järjestelmätyökalua ja raportointimenettelyä kuin kunta.

Tunnistetut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osa-alueiden kehittämisalueet ja suunnitellut kehittämistoimet

Kunnanhallitus käsittelee sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteon hyväksyessään myös teemasisältöjä sisäisen tarkastuksen suunnitelmaksi, jolla edistetään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittymistä. Suunnitelma hyväksytään hallintosäännön mukaisesti kunnanjohtajan viranhaltijapäätöksellä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kysely 2023

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

Heikosti, ei ollenkaan

Välttävästi, vähän

Kohtuullisesti, tyydyttävästi

Hyvin

Erinomaisesti

En osaa sanoa